

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1386>

Geliş Tarihi: 05.09.2018

Kabul Tarihi: 01.10.2018

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUM DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Turan ÇETİNKAYA¹

Abdurrahman KIRTEPE²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma grubunu Kırşehir ve Elâzığ illerinde devlet ve özel okullarda görev yapan 130 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve katılımcıların genel iş doyumunu belirlemeye yönelik Minnesota Satisfaction Inventory (Minnesota İş Doyumu Ölçeği) kullanılmıştır. İlgili verilerin karşılaştırılmasında Dağılım, Frekans, Mann Whitney U-testi, Kruskal Wallis testi ve normal dağılım göstermeyen grupların arasındaki farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemeye yönelik ise Post Hoc (tamhane) testlerinden faydalanılmıştır. İstatistiksel analizler sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin cinsiyet, görev yapılan kurum türü ve medeni durum değişkenlerine göre farklılık göstermezken, çalışma süreleri değişkeni açısından anlamlı farklılaşma bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, İş doyumunu, öğretmen

An Analysis Of Different Variables Of Job Satisfaction Of Physical Education And Sports Teachers

ABSTRACT

The purpose of this study is research job satisfaction levels of physical education and sports teachers with regards to different variables. Study group consists of 130 physical education and sports teachers whom works at public and private schools

¹ Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Dr.Öğ.Üye. Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

located at Kırşehir and Elâzığ cities. As data collecting device, this study uses personal information form and Minnesota Satisfaction Inventory (Minnesota Job Satisfaction Scale) towards to determine general job satisfaction of the participants. Study benefits from Distribution, Frequency, Mann Whitney U-test, Kruskal Wallis test and Post Hoc (tamhane) tests to determine which groups causes the difference between the non-normally distributed groups. As result of statistical analysis; job satisfaction levels of physical education and sports teacher do not differ with regards to variables such as gender, type of working institution and civil status; but to differ meaningfully with regards to working period.

Keywords: Physical Education and Sports Teachers, Job Satisfaction, Teacher.

STRUCTURED ABSTRACT

Motivation and occupational matters are among the much-discussed matters over the recent years. Any organization must provide necessary attractive situations such as satisfaction and contentment of employees to obtain goals and any necessary conditions for them to have required effectiveness to reach critical organizational goals. Job satisfaction is described as contentment that someone emotionally receives through their occupation (Noorbakhsh, M. Mirnaderi, A. A, 2005). Nowadays, organizations mostly need people who are energetic and eager to work or shows more interest in their jobs. In general, eager people abandon themselves to work and fulfill their jobs as they wish (Bakker and Leitr, 2010).

Job satisfaction, having various definitions, generally an emotional response occurred as result of evaluation of work conditions and work environment and work done by employee (Hayran ve Aksayan, 1991). Job satisfaction is one of the important requirements for someone to become successful, happy and productive. Job satisfaction is affected from personal traits such as age, gender, education level along with organizational and environmental factors such as job content, fee, management policy, work conditions (Gençay, Ö. A., 2007). Even though job satisfaction is defined with different aspects; researchers agree that this is a multidimensional notion. (Locke, 1976; Rice et al., 1989; Shouksmith et al., 1990). Smith, P., Kendall, L. and Hullin, C. (1969) defines job satisfaction as emotional responses caused by duty. Lease (1998) also, defines job satisfaction as emotional situation felt against the duty fulfilled in organization.

Çetinkanat (2000) defines job satisfaction as someone qualifying their job or any situation regarding their job as pleasing positive emotion. According to writer, job satisfaction generally is ‘person’s reaction to the work environment’. High job satisfaction is a condition that relieves the managers. Because, this relates to positive conditions that they wish for. Even though high job satisfaction is a sign that proves an organization is being well managed, which cannot be easily actualized, but mainly

Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

occurs as a result of effective behavioral management. Job satisfaction is measurement of creating solid organizational environment in an organization. (Davis, 1988; 87).

Subject of school climate and its effect on general performance of school, draws attention of many researchers (Hoy & Forsythe, 1986). Researches show that schools with desired climate increases job participation and commitment between teachers and thus, efficiency is increased (Ramezani Nezhad et al., 2009-2010).

Beyond any doubt, human power and human resources are the leading factors for reaching a goal and accomplishment along with corporate advance in any organization. Particularly, an institution related to education is an institution that consists of individuals whom will use their skills to turn the gear and majorly committed to their jobs. In such institution, physical education and sports teachers, who have superior roles than other members of institution regarding educating students both physically and morally, may come to mind. In short course, physical education and sport activities in schools and correspondingly, attitude and behavior of physical education and sports teacher states very important condition for millions of children and teenagers in the name of providing basic development supports on matters like life-long physical activity, skill improvement. (AfsharNejad, T., 2005).

The purpose of this study is research job satisfaction levels of physical education and sports teachers with regards to different variables. Study group consists of 130 physical education and sports teachers whom works at public and private schools located at Kırşehir and Elâzığ cities. As data collecting device, this study uses personal information form and Minnesota Satisfaction Inventory (Minnesota Job Satisfaction Scale) towards to determine general job satisfaction of the participants. Study benefits from Distribution, Frequency, Mann Whitney U-test, Kruskal Wallis test and Post Hoc (tamhane) tests to determine which groups causes the difference between the non-normally distributed groups. As result of statistical analysis; job satisfaction levels of physical education and sports teacher do not differ with regards to variables such as gender, type of working institution and civil status; but to differ meaningfully with regards to working period.

GİRİŞ

Motivasyon ve meslekle ilgili meseleler son yıllarda çokça ele alınan konular arasındadır. Herhangi bir örgütün hedeflerine ulaşması için çalışanların memnuniyet ve hoşnutluk gibi gerekli cazip durumların ve kritik organizasyonel hedeflere ulaşmada gereken etkinliğe sahip olmaları için gerekli koşullar sağlanmalıdır. İş tatmini bir kişinin mesleğinden ötürü duygusal olarak duyduğu memnuniyet olarak tarif edilmektedir. (Noorbakhsh, M. Mirnaderi, A. A, 2005). Günümüzde organizasyonlar enerjik ve hevesli çalışanlara ya da işlerine çok fazla ilgi duyan insanlara ihtiyaç duyarlar. Genel olarak, hevesli çalışanlar işlerine tamamen kapılır ve görevlerini istedikleri gibi yerine getirirler (Bakker and Leitr, 2010).

Çeşitli tanımları olmakla birlikte genel anlamda iş doyumu, çalışan bireyin yaptığı işi, iş çevresini ve iş yerindeki çalışma koşullarını değerlendirmesi sonucu oluşan duygusal bir tepkidir (Hayran ve Aksayan, 1991). İş doyumu, kişilerin başarılı, mutlu ve üretken olabilmelerinin önemli gereklerinden biridir. İş doyumunu yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi kişisel özelliklerin yanı sıra yapılan işin içeriği, ücret, yönetim politikası, çalışma koşulları gibi örgütsel ve çevresel etkenlerin etkilediği belirtilmektedir. (Gençay, Ö. A., 2007). İş tatmini birçok farklı bakış açısıyla tanımlanmış olmasına rağmen, çok boyutlu bir kavram olduğu konusunda araştırmacılar hem fikirdir. Locke, 1976; Rice et al., 1989; Shouksmith et al., 1990). Smith, P., Kendall, L. and Hullin, C. (1969) iş tatminini görevden dolayı duyulan duygusal tepkiler şeklinde tanımlarlar. Lease (1998) ise iş doyumunu bir kişinin organizasyonda yerine getirdiği göreve karşılık içinde bulunduğu duygusal durum olarak tanımlar.

Çetinkanat (2000) ise iş tatminini bireyin işini veya işle ilgili olan durumları memnuniyet verici olumlu bir duygu ile nitelendirmesi şeklinde tanımlar. Yazara göre iş doyumu genel olarak 'bireylerin çalışma ortamına karşı reaksiyonu 'dur. Yüksek iş tatmini yöneticileri rahatlatan bir durumdur. Çünkü kendi istedikleri olumlu koşullarla ilişkilidir. Yüksek iş tatmini, örgütün iyi yönetildiğinin bir belirtisi olsa da, kolaylıkla gerçekleştirilemez, temelde etkin davranışsal yönetimin sonucu olarak ortaya çıkar. İş tatmini, bir örgütte sağlam bir örgütsel ortam oluşturulmasının bir ölçüsüdür (Davis, 1988; 87).

Okul iklimi konusu ve okulun genel performansı üzerindeki etkileri son yıllarda pek çok araştırmacının ilgisini çekmiştir (Hoy & Forsythe, 1986). Araştırmalar istenen bir iklime sahip olan okulların, öğretmenler arasında işe katılımı ve bağlılığı artırdığını ve bu yolla etkinliklerini arttırdıklarını bildirirler (Ramezani Nezhad et al., 2009-2010).

Şüphesiz herhangi bir organizasyonda hedefe ulaşmada ve kurumsal ilerlemeyle birlikte başarı sağlamada en önemli faktörlerin başında insan gücü ve insan kaynakları gelmektedir. Özellikle eğitimle ilgili bir kurum ise büyük oranda kendine

Bedensel Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

işine adanmış ve yeteneklerini makinanın çarklarını döndürmek için kullanacak bireylerden oluşturulduğu bir kurumdur. Böylesine bir kurumda öğrencilerin fiziksel ve ruhsal olarak yetişmesinde, kurumun diğer üyelerinden daha üstün bir role sahip olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri düşünülebilir. Kısaca okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetleri ve buna istinaden beden eğitimi ve spor öğretmenin tutum ve davranışları, milyonlarca çocuk ve ergen için yaşam boyu fiziksel aktivite, beceri gelişimi gibi konularda, temel gelişim desteklerinin sağlanması adına çok önemli bir durumu ifade eder. (AfsharNejad, T., 2005).

Bireylerin oluşturdukları yaşam alanlarında, sonradan edinilen karakteristik özellikler kadar, çocukluk dönemlerindeki yaşantılarının da bu yaşam alanlarında belirleyici etkisi günümüz psikoloji biliminin sıkça öngördüğü bir yaklaşımdır. Erken dönem öğretilerinin, bireyin bütünsel gelişim modeline bu derecede etki eden bir unsur olması, bireyde istenilen davranış modellerinin kazandırılması için bu dönemi etkili ve amaca dönük olarak kullanmayı zorunlu kılmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri söz konusu dönemin etkili bir unsuru olarak çoğu zaman, çocukların ve gençlerin sportif katılım açısından karşılaştıkları ilk pedagojik ve alan uzmanlığına sahip yetkin bireylerdir. Bu durumda beden eğitimi öğretmeni sportif alanda spor yeteneğinin belirlenmesi ve ilgili spor branşına yönlendirilmesi gibi, gerek bireysel gerekse toplumsal hedeflerin gerçekleştirilmesine dönük bu kritik evrenin planlayıcısı ve gerekli koordinasyonun sağlayıcısı konumundadır.

Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, fiziksel etkinlikler için doğal bir ortam yaratarak çocukların ve yetişmekte olan gençlerin bütünsel gelişimine katkıda bulunur. Çünkü beden eğitimi, sadece bireylerin bedensel gelişimlerini değil aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden gelişimlerini de sağlayan; yaratıcılık, liderlik gibi yeteneklerini geliştiren; serbest zamanları değerlendiren; mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı olma gibi kişilik özelliklerini geliştiren ve bireyleri sorunlarından uzaklaşmalarını sağlayarak rahatlatan etkinlikler toplamıdır. (Saracaloğlu A S, Altıparmak M E, Güçlü H K., 2005).

İlgili literatüre paralel olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının yüksek olması iş verimliliği açısından önemli gözükmektedir. Özellikle çıktısı insan olan bir mesleği icra ediyor olması ve beden eğitimi ve spor gibi özel bir eğitim alanının kurucuları olması bakımından, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki memnuniyeti önemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Tüm bu kavramsal çerçeve içerisinde bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini belirlemek ve çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

MATERYAL ve METOT

Bu çalışmanın evrenini, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Kırşehir ve Elâzığ il merkezlerinde devlet ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi ve spor

öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise bu illerde (Kırşehir ve Elazığ) görev yapan toplam 130 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmuştur.

Minnesota Satisfaction Inventory (Minnesota İş Doymu Ölçeği)

Bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini belirlemeye yönelik olarak demografik özelliklerden oluşan bir veri formu ve Minnesota Satisfaction Inventory (Minnesota İş Doymu Ölçeği) kullanılmıştır. 6'lı likert tipindeki ölçek Weiss, Dawis, England ve Loftguist (1967) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek toplam 20 sorudan oluşan ve iç ve dış tatmini temsil eden 2 alt boyuttan meydana gelmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması Baycan (1985) tarafından yapılmıştır. Araştırma grubumuz için ölçeğin cronbach alfa güvenirlik katsayıları genel iş doymu için .966, içsel iş doymu alt boyutu için .966 ve dışsal iş doymu alt boyutu için ise .906 olarak bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan anket formu, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Kırşehir ve Elazığ illerinde devlet ve özel okullarda görev yapan 130 beden eğitimi ve spor öğretmenine uygulanmıştır. Çalışmada yer alan öğretmenlere araştırmaya katılmadan önce araştırmanın amacı ile ilgili gerekli açıklamalar yapılmış ve veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından toplanan veri toplama aracı, kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur. Daha sonra, katılımcılara uygulanan veri toplama formundan geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olanları (130 adet), değerlendirilmek üzere kodlanarak elektronik ortama aktarılmıştır.

Araştırmada toplanan verilerin analizi SPSS 20.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verilerinin değerlendirilmesinde; Dağılım, Frekans, Mann Whitney U-testi, Kruskal Wallis testi ve normal dağılım göstermeyen grupların arasındaki farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemeye yönelik Post Hoc (Tamhane) testlerinden faydalanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. İş doymu ölçeği ve alt boyutlar için Cronbach's Alpha İç Tutarlılık Katsayıları

Reliability Statistics	Cronbach's Alpha	N Of Items
Genel İş Doymu Ölçeği	,966	20
İçsel İş Doymu Alt Boyutu	,966	12

Bedensal Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Değişkenler	Alt değişkenler	f	%
Cinsiyet	Erkek	89	68,5
	Bayan	41	31,5
Kurum	Özel	18	13,8
	Devlet	112	86,2
Medeni durum	Evli	76	58,5
	Bekar	48	36,9
	Boşanmış	6	4,6
Çalışma süresi	0-3yıl	18	13,8
	4-7 yıl	39	30,0
	8-11yıl	38	29,2
	12-15yıl	20	15,4
	16-19yıl	9	6,9
	20veustu	6	4,6
Toplam		130	100

Araştırmaya Kırşehir ve Elâzığ illerinde görev yapan 130 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Katılım sağlayan öğretmenlerden 89'u erkek, 41'i ise bayandır. Özel okullarda görev yapan öğretmen sayısı 18, devlet okullarında görev yapan ise 112'dir. Öğretmenlerin medeni durumları değerlendirildiğinde 79 öğretmenin evli, 48 öğretmenin bekâr ve 6 öğretmenin ise boşanmış olduğu görülmüştür. Katılımcıların çalışma sürelerinin ise 18 kişinin 0-3 yıl aralığında, 39 kişinin 4-7 yıl aralığında, 38 kişinin 8-11 yıl aralığında, 20 kişinin 12-15 yıl aralığında, 9 kişinin 16-19 yıl aralığında ve 6 kişinin ise 20 ve üstü yıl aralığında çalıştığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre İş Doymu ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney-U Testi Tablosu

Ölçekler	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	P
Genel iş doymu	Erkek	89	68,39	6086,50	1567,500	,198
	Bayan	41	59,23	2428,50		
İçsel İş Doymu	Erkek	89	67,17	5978,50	1675,500	,455
	Bayan	41	61,87	2536,50		
Dışsal iş doymu	Erkek	89	68,72	6116,50	1537,500	,150
	Bayan	41	58,50	2398,50		

$p > .05$

Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel iş doyum ve içsel ve dışsal iş doyum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > .05$)

Tablo 4. Katılımcıların Görev Yapılan Kurum Değişkenine Göre İş Doymu ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney-U Testi Tablosu

Ölçekler	Kurum	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	P
Genel iş doymu	Özel	18	67,00	1206,00	981,000	,856
	Devlet	112	65,26	7309,00		
İçsel İş Doymu	Özel	18	62,36	1122,50	951,500	,703
	Devlet	112	66,00	7392,50		
Dışsal iş doymu	Özel	18	73,17	1317,00	870,000	,352
	Devlet	112	64,27	7198,00		

$p > .05$

Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel iş doyum ve içsel ve dışsal iş doyum düzeylerinin görev yapılan kurum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > .05$)

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 5. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre İş Doyumu ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçekler	Medeni Durum	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark
Genel İş Doyumu	Evli	76	68,39	2	3,016	,221	--
	Bekar	48	58,91				
	Boşanmış	6	81,58				
İçsel İş Doyumu	Evli	76	68,84	2	3,884	,143	--
	Bekar	48	57,97				
	Boşanmış	6	83,42				
Dışsal İş Doyumu	Evli	76	67,32	2	1,349	,509	--
	Bekar	48	61,20				
	Boşanmış	6	76,83				

p > .05

Yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel iş doyum ve içsel ve dışsal iş doyum düzeylerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p> .05)

Tablo 6. Katılımcıların Çalışma Süresi Değişkenine Göre İş Doyumu ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçekler	Çalışma süresi	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark
Genel İş Doyumu	1.grup	0-3yıl	18	46,14	5	20,179	,001
	2.grup	4-7 yıl	39	59,15			
	3.grup	8-11yıl	38	62,70			
	4.grup	12-15yıl	20	80,75			
	5.grup	16-19yıl	9	106,61			
	6.grup	20veustu	6	70,08			
İçsel İş Doyumu	1.grup	0-3yıl	18	55,17	5	11,534	,042
	2.grup	4-7 yıl	39	60,12			
	3.grup	8-11yıl	38	63,67			

	4.grup	12-15yıl	20	82,35				
	5.grup	16-19yıl	9	90,89				
	6.grup	20veustu	6	48,83				
	1.grup	0-3yıl	18	41,69				
	2.grup	4-7 yıl	39	60,03				
Dışsal İş Doyumu	3.grup	8-11yıl	38	64,22	5	20,905	,001	1-4, 1-5, 2-5, 3-5
	4.grup	12-15yıl	20	77,33				
	5.grup	16-19yıl	9	104,33				
	6.grup	20veustu	6	82,92				

$p < .05$

Yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel iş doyum ve içsel ve dışsal iş doyum düzeylerinin çalışma süresi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < .05$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesine yönelik yapılan istatistiksel analiz sonuçlarının ardından genel iş doyumunu toplam puanlarında 1-4, 1-5, 2-5, 3-5 grupları arasında farklılık görülmüştür. İçsel İş Doyumu alt ölçeğinden alınan puanlar arasında farkın 1-5, 2-5, 3-5 grupları arasında ve son olarak Dışsal İş Doyumu ölçeğinden alınan puanlar arasındaki farkın ise 1-4, 1-5, 2-5, 3-5 grupları arasında olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarına dair tespitlere yer verilmiş, bu parametrelerin cinsiyet, görev yapılan kurum, medeni durum ve çalışma yılı gibi değişkenlerle ilişkisine dair sonuçlar yorumlanarak tartışılmıştır.

Araştırma bulgularımıza göre katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından iş doyum puanları arasında toplam ölçek için ve ayrıca içsel ve dışsal olmak üzere her iki alt boyutta da anlamlı olarak farklılık görülmemiştir. İlgili literatür incelendiğinde Eldred (2010)'in yaptığı çalışmada araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Araştırmacı beden eğitimi öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından iş tatmini puanları açısından anlamlı farklılık olmadığını bildirmektedir. Yine Gülay (2006; Demirsoy 2009 ve Çelik; 2010 de yaptıkları araştırmalarda cinsiyet değişkeni açısından çalışmamızı destekler niteliktedir. Yazarlar beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu puanlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığını bildirirler. Araştırma bulgumuz mevcut literatürle cinsiyet değişkeni açısından büyük oranda uyumlu gözükmektedir.

Araştırma bulgularımıza göre katılımcıların görev yapılan kurum değişkeni açısından ölçek toplam puanı ve ayrıca, içsel iş doyumunu ve dışsal iş doyumunu olmak üzere her iki alt boyutta da anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çelik (2010) yaptığı

Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

çalışmanın bulguları ise araştırma bulgularımızdan sonuçları itibariyle farklılaşmaktadır. Yazar bedens eğitimi öğretmenlerinin resmi ve özel okullarda görev yapmalarının iş doyumunu puanları açısından anlamlı farklılık yarattığını bildirir. Araştırma sonuçlarına göre özel okullarda görev yapan bedens eğitimi ve spor öğretmenlerinin içsel ve dışsal doyum puanları, devlet okullarında görev yapan bedens eğitimi ve spor öğretmenlerinin doyum puanlarından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Bu çalışma sonuçları itibariyle araştırmamızdan farklılaşmaktadır. Yine Türkmen (2009) yaptığı araştırmada özel okullarda görev yapan bedens eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini, devlet okullarında görev yapanlardan yüksek bulmuştur. Yazar bu durumu özel okullardaki ücret, maddi olanakların sağlanması ve yeterli fiziki şartlar şeklinde ifade eder. Ayrıca devlet okullarındaki olanakların artırılmasının, bedens eğitimi ve spor derslerinin daha verimli geçmesini sağlayacağına ve öğretmenlerin iş doyumunun artırılmasına katkı sağlayacağına işaret eder. Bu araştırmalar sonuçları itibariyle çalışmamızdan farklılık göstermektedir.

Araştırma bulgularımıza göre medeni durum değişkeni açısından katılımcıların ölçek toplam puanı ve ayrıca, içsel iş doyumunu ve dışsal iş doyumunu olmak üzere her iki alt boyutta da anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu Türkmen (2009)'in yaptığı çalışma ile paralellik göstermektedir. Araştırmacı medeni durumun iş doyumunu puanları açısından anlamlı farklılık göstermediğini bildirir. Yine Çelik (2010) bedens eğitimi öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada medeni durum açısından evli ve bekar öğretmenlerin iş doyumunu puanlarının farklılaşmadığını ifade eder. Bu çalışmalar sonuçları itibariyle bulgularımızı destekler niteliktedir.

Araştırma bulgularımıza göre çalışma süresi değişkeni açısından katılımcıların ölçek toplam puanı ve ayrıca, içsel iş doyumunu ve dışsal iş doyumunu olmak üzere her iki alt boyutta da anlamlı farklılık bulunmuştur. Genel olarak araştırma grubumuzun çalışma süreleri arttıkça iş doyumunu puanlarının arttığı gözlenmiştir. Bu duruma, meslek hayatının öğretmenlere kazandırdığı tecrübelerin neden olduğu düşünülmektedir. Öyle ki edinilen tecrübelerin, mesleki olarak gerçekçi yaklaşımların sağlanmasında önemli bir unsur olabileceği düşünülmektedir. Conley ve Levinson (1993) yaptıkları araştırma bulguları itibariyle araştırmamıza benzemektedir. Yazarlar çalışma yılı bakımından öğretmenlerin iş doyum puanlarının farklılaştığını ifade ederler. Türkmen (2009) ise yaptığı çalışmada 15 yıldan az çalışan öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin, 15 yıldan fazla çalışan öğretmenlerin iş doyum düzeylerinden yüksek olduğunu bildirir. Araştırmacı bu durumun “ mesleğinin başlarında daha etkin ve verimli olmak isteyen bedens eğitimi öğretmenin bu amaçla hareket etmelerine bağlı olabileceği” şeklinde açıklar.

Çalışma sonuçları itibariyle büyük oranda mevcut literatürü destekler niteliktedir. Amacı fiziksel ve ruhsal yönden ‘iyi olma’ hali sağlamış insan yetiştirmek olan bedens eğitimi ve spor öğretmenin, yüksek iş doyumuna sahip olması son derece önemli gözükmektedir. Bu konuda beklenen standartların sağlanmasıyla beraber, dersin öğrencilere yönelik kazanım hedeflerinin gerçekleştirilmesine pozitif katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

AfsharNejad, T. (2005). The effect on the performance of PE teachers' participation in professional and scientific (Doctoral dissertation, MA thesis of Guilan university).

Bakker, A. B. and Leiter, M. P. (2010). Work Engagement: A Handbook of Essential Theory and Research, NewYork: Psychology Press.

Baycan, A. (1985). Farklı Gruplarda Çalışan Gruplarda İş Doyumunun Bazı Yönlerinin Analizi. Doktora Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Conley, S.Levinson, R. (1993) "Teacher Work Redesign and JobSatisfaction", Educational Administration Quarterly, Vol:29,No:4,PP: 453-478.

Çelik, B. (2010). Özel Okullarda ve ResmiOkullarda Görev Yapan Beden eğitimiÖğretmenlerinin iş Doyum Düzeylerinin Araştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

Çetinkanat, Canan, Örgütlerde Güdülenme ve İş Doyumu, Anı Yayıncılık, Eylül, 2000.

Davis, Keith, İşletmelerde İnsan Davranışı, Çeviri Kemal Tosun İşletme Fakültesi Yayını No:199,İstanbul,1988.

Demirsoy, Erdem (2009). “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bolu.

Eldred, J.A. (2010). A study to determine the relationship between the perceived leadership styles of school principals and teacher job satisfaction at selected elementary schools. Unpublished Doctoral Dissertation. Capella University.

Gençay, Ö. A. (2007). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyumu Ve Mesleki Tükenmişliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(2),765-780.

Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Gülay H. (2006) "Bedens Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Araştırılması" (Kocaeli ili Örneği)", Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hayran, O., ve Aksayan, S. (1991). Pratisyen hekimlerde iş doyumunu. Toplum ve Hekim, 6, 16-17.

Hoy, K. W. and Forsyth, P. (1986). Effective Supervision, Theory into Practice, New York: MC Grow-Hill.

Lease, S. (1998) 'Annual Review, 1993–1997: Work Attitudes and Outcomes', Journal of Vocational Behavior 53(2): 154–83.

Locke, E.A. (1976) 'The Nature and Causes of Job Satisfaction' in M. Dunnette (ed.) Handbook of Industrial and Organizational Psychology, pp. 1297–349. Chicago, IL: Rand McNally. McClelland, D.C. (1961) The Achieving Society. New York: Van Nostrand.

Noorbakhsh, M. Mirnaderi, A.A. (2005). Relationship between organizational climate and job satisfaction in high school physical education teachers in Ahvaz. Olympic Journal. Year XIII, No. 1 (Series 29).

Ramezani Nezhad, R., Poor Soltani, H. And Hosseini Nia, R. (2009). Relation between Schools' Organizational Climate and Organizational Burn out among Physical Education Teachers. Sport Management Journal, 1, pp. 225-235.

Rice, R., McFarlin, D. and Bennet, D. (1989) 'Standards of Comparison and Job Satisfaction', Journal of Applied Psychology 74(4): 591–98.

Saracaloğlu A S, Altıparmak M E, Güçlü H K. Bedens Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Program ve Öğretime İlişkin Sorunları. Bedens Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 1995; 1 (1).

Shouksmith, G., Pajo, K. and Jespen, A. (1990) 'Construction of a Multidimensional Scale of Job Satisfaction', Psychological Reports 67(2): 355–64.

Smith, P., Kendall, L. and Hullin, C. (1969) The Measurement of Satisfaction in Work and Retirement. Chicago, IL: Rand-McNally.

Türkmen, M , Yıldız, Y , Çetinöz, F . (2009). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Genel İş Doyumu (Manisa Örneği). CBU Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4 (3), 109-116.

Weiss DJ, Davis RV, England GU, Loftguist LH. (1967). Manuel for the Minnesota Satisfaction Questionnaire. Minnesota studies in locational rehabilitation XXII, Minneapolis University of Minnesota, Industrial Relations Center, Word Addestment Project.1-125.